

# Ametlikud kommentaarid

13.01.2020 SÕLMITUD SÕITJATEVEO ÜLDTÖÖKOKKULEPPELE

ÜTK-s kokkulepitud töö- ja puhkeaja tingimused kehtivad kõikidele sõitjate bussiveoga (sh rahvusvaheline, tööliste ja õpilaste vedu) tegelevatele ja selleks tööjõudu rentivatele tööandjatele ja töötajatele, sõltumata nendega sõlmitud lepingu liigist ning tingimusel, et vedu teostatakse tasu eest.

**1. Kahekuulise summeerimise puhul makstakse ületund välja kahe kuu kokkuvõttes. Kuidas me nüüd peaksime käituma, kui töötajale tuleb välja maksta miinimum kuutasu. Kas me võime siis summeerimise korral maksta esimesel kuul nt miinimumist väiksemat kuutasu ja teisel kuul vastavalt suuremat kuutasu?**

Vastavalt TLS 44 lõikele 1 on summeeritud tööaja arvestuse korral ületunnitöö kokkulepitud tööaega ületav töö arvestusperioodi lõpul. Seega on tasu ületundide eest tasu kokkulepitud tööaega (täistööaeg) ületava töö eest, mistõttu ei saa seda arvestada muude töötajatele normtundide eest makstavate lisatasude hulka. Ületunnid makstakse välja summeerimisperioodi lõpus.

Summeeritud tööaja arvestuse korral, kui töötaja töötasu on kokku lepitud tunnitasu, makstakse konkreetse kuu eest töötasu vastavalt töötatud tundidele. Seega võib töötasu ühes kuus olla miinimum kuutasust väiksem eeldusel, et summeerimisperioodi lõpuks on töötajale välja makstud kogu perioodi eest maksmisele kuuluv töötasu. Näiteks 2-kuulise summeerimisperioodi lõpuks peab töötajale maksma kaks miinimum kuutasu. Kui on tegemist 3- või 4-kuulise summeerimisperioodiga, siis vastavalt korrutatakse summeerimisperioodil väljamaksmisele kuuluva summa saamiseks miinimumkuutasu vastavalt 3- või 4-ga. Kui töötajaga on kokku lepitud kuutasu, tuleb igas kuus maksta välja miinimum kuutasu sõltumata tööaja kavast ettenähtud tundide arvust.

**2. Kui täistööajaga juhti asendab asendusjuht, kas talle võib rakendada ühte tööpäevasisest vaheaega 3-tunnisena?**

Võib küll juhul, kui asendusjuht töötab samuti täistööajaga. Vastavalt ÜTK regulatsioonile on 3-tunnise või pikema vaheaja rakendamise eelduseks töötamine täistööajaga. Osalise tööajaga töötavatele juhtidele võib rakendada tööpäevasisest vaheaega kestusega kuni 1 tund, mis on lepingu poolte hinnangul puhkamiseks ja einetamiseks mõistlikult vajalik aeg.

**3. Kui ei ole normtunnid täis, kas siis peab ka miinimum kuutasu välja maksma?**

Tööandja on kohustatud töötaja tööga kindlustama. Kui töötaja on võetud tööle täistööajaga ja talle ei rakendata summeeritud tööaja arvestust, tuleb tegelikult töötatud aja eest maksta töölepingujärgset töötasu ning aja eest, millal tööandjal töötajale tööd anda ei ole (e normtundidest puudujäävate tundide eest) tuleb maksta keskmist töötasu. Kui rakendatakse summeeritud tööaja arvestust ja kokku on lepitud tunnitasu, tuleb miinimum kuutasu summeerida kogu summeerimisperioodi ulatuses. Näiteks kui summeerimisperiood on 3 kuud, siis 3 kuu töötasu kokku peab olema vähemalt kolmekordne miinimum kuutasu. Kui töölepingus on kokku lepitud kuutasu, tuleb ka summeeritud tööaja arvestuse korral igas kuus

maksta ÜTK-s kokkulepitud miinimum kuutasu sõltumata tööaja kavas ettenähtud tundide arvust. Eeltoodust võib kõrvale kalduda juhtudel, kui töötaja ei tööta tervet arvestusperioodi kas haiguse, puhkuse või tööle asumise tõttu perioodi kestel.

#### **4. ÜTK § 6 p 2 räägib ühe pikema vaheaja (tavakõnepruugis katkestuse) rakendamisest täistööajaga töötajatele. Osaajaga töötajaid mainitud ei ole. Kas neile võib siis rakendada mitut katkestust?**

Ei või, neile võib teha ainult ühe kuni ühetunnise vaheaja puhkamiseks ja einestamiseks. Pikema vaheaja kehtestamine on lubatud ainult kõikide alljärgnevate ÜTK-s loetletud tingimuste täitmisel:

- a. vastav kokkulepe sisaldub ettevõtte kollektiivlepingus ja
  - b. vaheaja eest makstakse alates selle kolmandast tunnist vähemalt põhitasuga võrdset tasu või kollektiivlepingus kokkulepitud samaväärset teistsugust tasu ja
  - c. vaheaeg hõlmab puhkamiseks ja einestamiseks antud kuni ühetunnist vaheaega.
- Nimetatud piirang on kehtestatud töötajate kaitseks eesmärgiga vähendada ülipikki tööpäevi ja motiveerida tööandjaid tööaega efektiivsemalt planeerima, samuti kompenseerida töötajatele pikka kodunt eemalviibimist.

#### **5. Kas miinimum kuutasu kehtib ka mittetäieliku tööajaga töötavatele töötajatele?**

Üldtöökokkulepe kehtib kõikidele tasulise bussiveoga tegelevatele ja selleks tööjõudu rentivatele tööandjatele ja töötajatele sõltumata nendega sõlmitud lepingust (sh renditöötajad ja töövõtulepingu alusel töötavad töötajad) ning sõltumata sellest, kas töötatakse täis- või osalise tööajaga. Osalise tööajaga töötaja suhtes tuleb kuutasu alammäära rakendada proportsionaalselt kokkulepitud tööajaga.

#### **6. Seoses 3-tunnise või pikema tööpäevisisese vaheaja (katkestuse) hüvitamisega, kas võib tasustatud tööpäevisisese vaheaja tunde arvestada hoopis täistöötamata täistööaja (alatundide) katteks?**

ÜTK kohaselt ei kuulu tööpäevisisene vaheaeg tööaja hulka, seega ei ole nende tundide arvestamine tööaja hulka lubatud. Tööandja on kohustatud pidama tööaja arvestust, muuhulgas koostama tööaja graafikud ning näitama teekonnalehtedel eraldi töötunnid ja muud hüvitatud tunnid.

#### **7. Kas 35-päevane puhkus kehtib ka osalise tööajaga.**

TLS § 55 kohaselt eeldatakse, et põhipuhkuse kestus on 28 kalendripäeva. TLS ei sea puhkuseõiguse tekkimist ega selle pikkust sõltuvusse töötaja täis- või osalise ajaga töötamisest. Kui ÜTK, ettevõtetasandi kollektiivlepingu või seadusega on töötajate põhipuhkust pikendatud 35 päevani, kehtib see nii täis- kui osalise tööajaga töötajatele.

#### **8. Kas FIE-le peab maksma samamoodi kui töölepingu alusel töötavale juhile?**

Vastavalt ÜTK §-le 4 laiendatakse üldtöökokkuleppes sätestatud töö- ja puhkeaja ning töötasu tingimusi kõikidele tasulise bussiveoga tegelevatele töötajatele, sõltumata nendega sõlmitud lepingust (sh renditöötajad ja töövõtulepingu alusel töötavad töötajad). FIE-d töötavad töövõtulepingu alusel, seega on nad käesoleva Üldtöökokkuleppega hõlmatud.

## **9. Kuidas arvestatakse tööaega, kui tööaeg tööpäevas on kolm tundi või vähem?**

Vastavalt ÜTK § 5 p-le 3, kui tööandja kutsub töötaja tööle kolmeks tunniks või sellest lühemaks ajaks, tuleb talle maksta töötasu kolme tunni eest sõltumata sellest, et töötaja töötas tegelikult vähem. Tööaja arvestusse märgitakse samuti vähemalt kolm tundi ka juhul, kui töötaja töötas lühemat aega.

## **10. Kas tööaja arvestamisel võib rakendada keskmist normtundide hulka?**

TLS § 28 lõike 2 punkti 4 kohaselt peab tööaja arvestust tööandja. Töölepingu seadusest ei tulene keeldu rakendada tööaja arvestamisel keskmist normtundide hulka. Seega võib tööaja arvestamisel rakendada nii kalendrikuu põhist arvestust kui ka keskmist normtundide hulka.

## **11. Kas ületunnitasa ja tasu riigipühäl töötamise eest kuulub ÜTK-s kokkulepitud miinimum kuutasu hulka?**

TLS § 44 kohaselt on ületunnitöö töö, mida tehakse üle kokkulepitud tööaja, summeeritud tööaja arvestuse korral kokkulepitud tööaega ületav töö arvestusperioodi lõpul. Tööaeg on kokku lepitud töölepingus kas täis- või osalise tööajana. Täistööaeg on TLS § 43 järgi 40 tundi seitsmepäevase ajavahemiku jooksul. Täistööajale vastav tundide arv moodustub kuu tööpäevade arvu korrutamise 8-ga, selliselt saadakse kuu normtunnid täistööajaga töötava töötaja jaoks. Kui töötaja on võetud tööle osalise tööajaga, näiteks 20 tundi nädalas, moodustuvad tema normtunnid vastava kuu tööpäevade arvu korrutamisel 4-ga jne. Ületunni eest makstakse töötajale 1,5- kordset töötasu (TLS § 44 lg 7) või 1,6- kordset töötasu (ÜTK p 8.1).

Ületunnitasa ja tasu riigipühäl töötamise eest makstakse lisaks kokkulepitud tööaja eest makstavale kuutasule.

## **12. Ületunnitasa ja riigipühadel töötamise eest makstava tasu arvestamise kord**

Ületunnitasa arvestamise aluseks olev tunnitasa saadakse (miinimum) kuutasu(de) jagamisel arvestusperioodi normtundide arvuga, osalise töötaja korral võetakse tunnitasa arvestamisel aluseks täistööajale vastav kuutasu ja normtundide arv. Nimetatud arvestuse tegemisel on lubatud lähtuda aasta keskmistest väärtustest.

Autoettevõtete Liit  
Andrei Mändla

Eesti Transpordi- ja Teetöötajate Ametiühing  
Üllar Kallas

*/allkirjastatud digitaalselt/*

*/allkirjastatud digitaalselt/*